

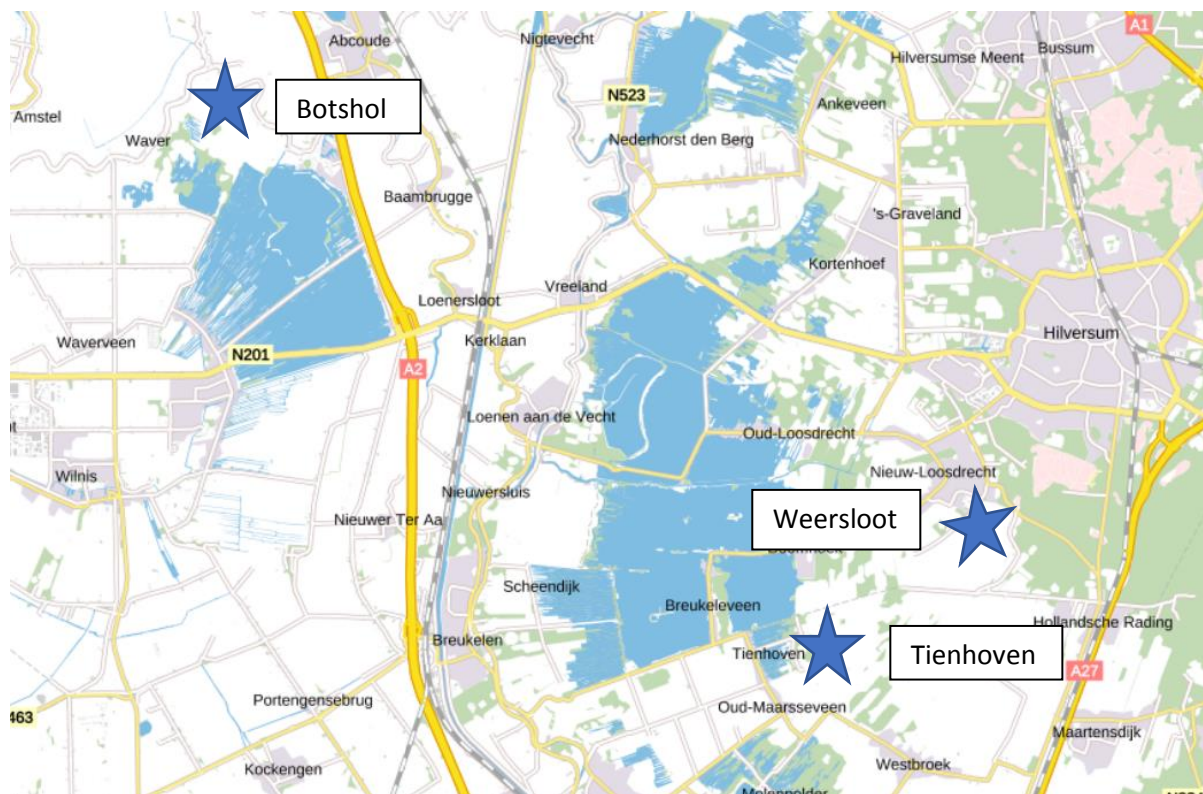
Mogelijkheden natuurinclusieve landbouw Vechtplassen

Aanleiding

In de beheereenheid Vechtplassen van Natuurmonumenten(NM) is in 2014 een proces gestart waarbij NM inzet op het intensiever betrekken van agrariërs bij het beheer van natuurgebieden. Inmiddels is met 8 boeren een samenwerkingsovereenkomst aangegaan waarbij niet alleen het beheer van natuurgebieden verbeterd wordt, maar ook gekeken wordt waar en hoe we in het agrarisch gebied meer natuurwaarden kunnen realiseren.

Onze insteek is dat er in elk geval rond de natuurgebieden een zone ontstaat met natuurinclusieve landbouw in een landschap dat aantrekkelijk is voor natuur en mens en waar de boer ook nog een goede boterham kan verdienen.

In het Vechtplassen gebied zijn drie locaties waar in het bijzonder mogelijkheden liggen voor de ontwikkeling van natuurinclusieve landbouw. Een van de grootste knelpunten om daadwerkelijk een omschakeling te maken naar natuurinclusieve landbouw is de beschikbaarheid van grond. Om te kunnen extensiveren in de bedrijfsvoering, is grond nodig die wel agrarisch gebruikt kan worden, maar ook natuurwaarden herbergt. De drie deelgebieden waar mogelijkheden liggen voor natuurinclusieve landbouw en aankoop van grond zijn in deze notitie verder uitgewerkt.

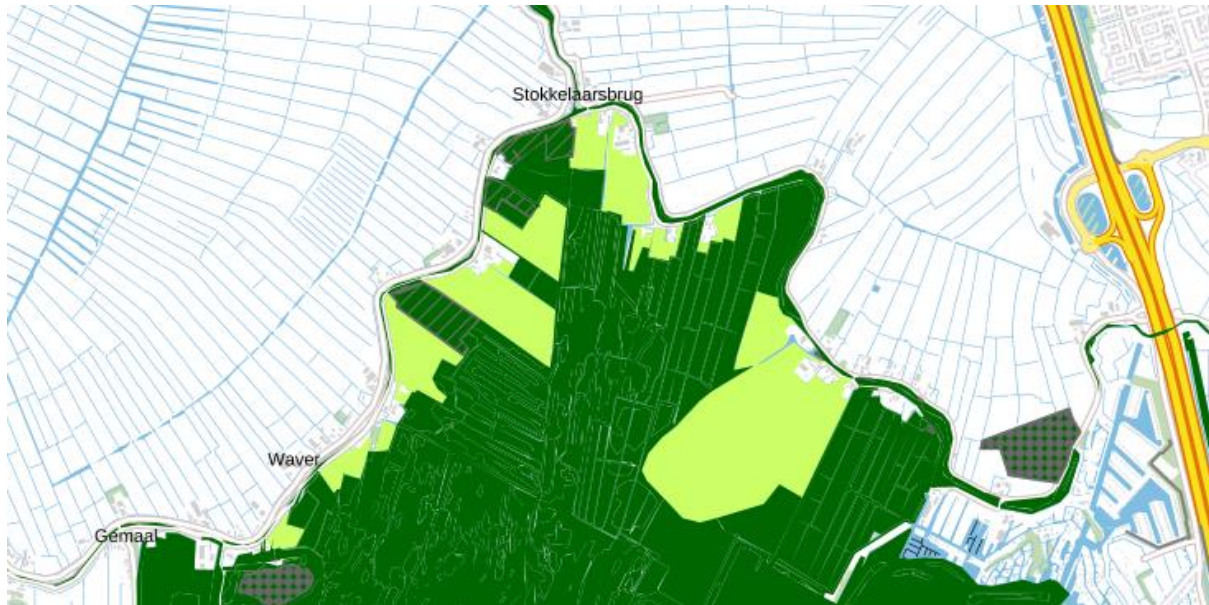
Botshol

Gebiedsbeschrijving

Botshol is vooral bekend vanwege het N2000-gebied Botshol. Hier komen over grotere oppervlakte bijzondere vegetaties voor zoals veenmosrietland. Tussen dit N2000 gebied en de riviertjes de Waver en de Winkel ligt nog een heel gebied dat bekend staat onder de naam Botshol en Nellestein. Deels betreft het graslanden en moerasgebied in eigendom van Natuurmonumenten, deels betreft het graslanden in particulier eigendom. Deze particuliere eigendommen zijn onderdeel van de zogenaamde Groene Contour. Het zijn gebieden die niet door de overheid aangekocht worden voor

natuurrealisatie, maar die wel in aanmerking komen voor een functiewijziging naar natuur op het moment dat er natuur gerealiseerd wordt op deze percelen.

Natuurmonumenten verpacht de aanwezige graslanden aan boeren uit de omgeving met beheervoorwaarden. Door dit beheer zijn er nog veel weidevogels aanwezig in dit gebied. De graslanden van Botshol maken onderdeel uit van een groter weidevogelgebied. Het gebied grenst o.a. aan de Ronde Hoep, een van de belangrijkste weidevogelgebieden van Noord-Holland.

Kaart Botshol: donkergroen de bestaande natuurgebieden, lichtgroen de Groene contour-gebieden.

Aard van een toekomstig natuurinclusief bedrijf

In en rond Botshol zijn al diverse boeren actief betrokken bij weidevogelbeheer, biologisch boer of willen hierover wel nadenken. Het gebied leent zich bij uitstek voor een boer die het weidevogelbeheer leidend wil laten zijn in zijn of haar bedrijfsvoering.

Kansen voor natuur en landschap

Botshol wordt duidelijk begrensd door de riviertjes de Waver en de Winkel die inmiddels de hoogste delen in het landschap vormen. In dit gebied liggen goede kansen om kruidenrijke graslanden te ontwikkelen met veel weidevogels. De ligging tussen de weidevogelkerngebieden van de Ronde Hoep en de polder Waardassacker maken dat het gebied integraal onderdeel uitmaakt van een groter weidevogelgebied op de grens van Noord-Holland en Utrecht.

Grondpositie / grondmarkt

De bestaande natuurgebieden zijn grotendeels in eigendom bij Natuurmonumenten, de lichtgroene delen zijn voornamelijk in particulier eigendom. Voor een deel van deze gronden heeft Natuurmonumenten een eerste recht van koop.

Huidige status graslanden

De te verwerven gronden zijn op dit moment relatief soortenarm en bestaan voornamelijk uit Engels raaigras.

Streefbeeld

De gronden die aangekocht kunnen worden in het noorden van Botshol zullen waar mogelijk ingezet worden voor weidevogelbeheer. De nu aanwezige populatie, bestaande uit o.a. grutto, Kievit en tureluur, willen we meer ruimte en kansen geven. We streven dan ook naar mooie bloemrijke graslanden vol insecten en bodemleven. Een hoge biodiversiteit en volop voedsel voor weidevogels en hun pullen.

Weersloot

Gebiedsbeschrijving

Het Weerslootgebied ligt op de overgang van de Utrechtse Heuvelrug en het Vechtplassengebied. In de omgeving van het vliegveld Hilversum is heide aanwezig en dennenbos, kenmerkend voor de droge zandgronden. Naar het westen toe gaat dit gebied via graslanden over in het plassengebied. In het hele Vechtplassengebied tussen Utrecht en Amsterdam is dit het enige gebied waar de overgang van droge naar natte gebieden nog vrijwel intact is en niet doorsneden wordt door infrastructuur en bebouwingslinten. Hoewel de gebieden qua uiterlijk sterk verschillen, zijn ze toch sterk met elkaar verbonden. Regenwater dat op de hoge gronden opgenomen wordt door de bodem, komt in de lager gelegen gebieden weer naar boven in de vorm van kwelwater. Hierdoor ontstaat een bijzonder leefgebied voor unieke planten- en diersoorten. Door in het graslandgebied tussen de hoge zandgronden en de veenplassen natuurinclusieve landbouw te realiseren profiteert het hele lager gelegen gebied van een betere waterkwaliteit. Bovendien kunnen zowel planten- als diersoorten een plek vinden die voor hen optimaal is, doordat de hele gradiënt van droog naar nat aanwezig is en verbonden is.

Kaart Weersloot: Donkergroen ligging bestaande natuurgebieden, lichtgroen zoekgebied natuurinclusieve landbouw.

Aard van een toekomstig natuurinclusief bedrijf

In het gebied werkt Natuurmonumenten al samen met een agrariër die een deel van de natuurgronden beheert en bovendien een belangrijke maatschappelijke functie vervult door de aanwezige zorgtak op zijn bedrijf en bovendien via een landwinkel lokale producten verkoopt. Wij zouden deze ondernemer graag de mogelijkheid bieden om zijn activiteiten uit te breiden. Het gebied biedt ook kansen voor andere ondernemers die op vergelijkbare wijze aan de slag willen.

Kansen voor natuur en landschap

De locatie biedt mooie kansen om het hele hydrologische systeem veilig te stellen, de basis voor veel van de aanwezige natuurwaarden. Bovendien kan in het landschap de complete droog-nat gradiënt weer zichtbaar worden aan de verschillende typen graslanden die hier thuishoren. Natuurinclusieve landbouw biedt kansen voor het herstel van het bodemleven, de ontwikkeling van kruidenrijke graslanden, dooradering van het gebied met riet- en ruigtestroken en schrale hooilandjes. Naast veel

plantensoorten profiteren insecten van deze ontwikkeling en in hun kielzog vogels zoals kneu en grasmus en bij voldoende omvang wellicht zelfs grauwe klauwier. Maar ook dieren zoals de das hebben baat bij een dergelijk landschap.

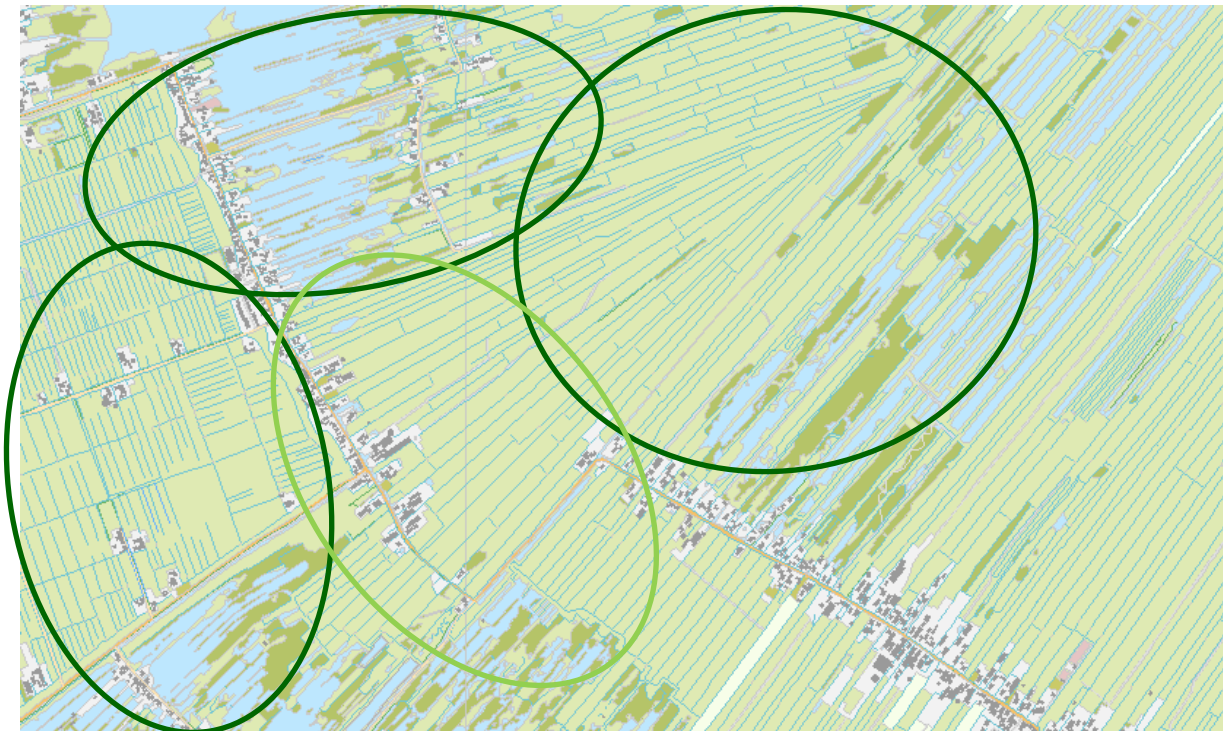
Grondpositie/ grondmarkt

Natuurmonumenten heeft de nodige eigendommen in de bestaande natuurgebieden, de percelen in het zoekgebied zijn grotendeels in eigendom bij particulieren.

Tienhoven

Gebiedsbeschrijving

Het gebied Tienhoven is vrijwel geheel N2000 gebied vanwege de bijzondere natuur die er voorkomt. Door het kwelwater dat hier naar boven komt, is er veel bijzondere natuur ontstaan zoals trilvenen en schraallanden en komen er bijzondere diersoorten voor zoals de zwarte stern en de purperreiger. Omsloten door deze bijzondere natuur ligt een gebied met een blijvende agrarische bestemming. Onze wens is dat in dit gebied een vorm van natuurinclusieve landbouw ontstaat die niet schadelijk is voor de natuur, maar juist een meerwaarde levert aan de omliggende natuurgebieden.

Kaart Tienhoven: Donkergroen ligging bestaande natuurgebieden, lichtgroen zoekgebied natuurinclusieve landbouw.

Aard van een toekomstig natuurinclusief bedrijf

In Tienhoven is al een boer aanwezig waar Natuurmonumenten nauw mee samenwerkt. Onze beider wens is om deze agrariër de mogelijkheid te bieden om de bedrijfsvoering te extensiveren. Voor een gelijkblijvend bedrijfsresultaat is het nodig om extra grond aan te kunnen bieden. Op dit moment wordt al ervaring opgedaan met het verwerken van natuurmais tot bokashi (een soort compost ten behoeve van het bodemleven), het onderhouden van kruidenrijke hooilanden en deze

ondernemer heeft inmiddels een aantal kalfjes aangeschaft van een koeienras dat juist gedijt op kruidenrijke graslanden i.p.v. intensief bemeste engels raaigrasweides. Kortom een inspirerend bedrijf dat een mooie voorbeeldfunctie kan gaan vervullen naar andere agrariërs.

Kansen voor natuur en landschap

De locatie biedt mooie kansen voor het herstel van het bodemleven, de ontwikkeling van kruidenrijke graslanden, dooradering van het gebied met riet- en ruigtestroken en natuurvriendelijke oevers. Op deze locatie gaat extra aandacht uit naar het creëren van foerageergebied voor de purperreiger en de zwarte stern. Beide soorten broeden nog in het naastgelegen natuurgebied en kunnen sterk profiteren van een natuurinclusieve bedrijfsvoering.

Grondpositie/ grondmarkt

De bestaande natuurgebieden zijn grotendeels in eigendom bij Natuurmonumenten, de lichtgroene delen zijn voornamelijk in particulier eigendom, waaronder de betrokken agrariër. Op dit moment (maart 2019) zijn er gronden te koop in het zoekgebied, die kunnen bijdragen aan het realiseren van onze ambitie.